

PROGRAMA

Curs Introducció a la història de la ceràmica espanyola

Del 13 d'octubre al 28 de novembre de 2026

Disseny Hub Barcelona

PRESENTACIÓ

Aquest curs proposa endinsar-nos en l'estudi de la ceràmica des de la seva vessant tècnica, tecnològica i matèrica. Saber quin és l'origen dels materials i pigments que la conformen, però també dels corrents artístics, culturals i socials que influeixin en la seva configuració final al llarg de la història. Es tracta d'un curs teòric-pràctic estructurat en 8 sessions que combina la història amb altres aspectes d'importància per a l'estudi de la ceràmica.

Curs dirigit a: Professionals i estudiants d'Arqueologia, Història, Història de l'art, Restauració, Documentalistes i en general a totes aquelles persones interessades en aprofundir en el coneixement de la ceràmica.

Docents: Alfons Romero i Vidal (Doctor, historiador i expert en ceràmica tradicional espanyola), Jaume Buxeda i Garrigós (Catedràtic d'Arqueologia i Arqueometria i investigador del GRACPE), Marisol Madrid i Fernández (Professora agregada d'Arqueologia i Arqueometria i Investigadora del GRACPE), Josep Antoni Cerdà i Mellado (Associació Catalana de Ceràmica), Isabel Fernández del Moral (Conservadora de Ceràmica del Museu del Disseny de Barcelona), M. Antonia Casanovas (Responsable de la col·lecció de ceràmica de la Fundación La Fontana), Carme Comas Camacho (Directora dels Museus d'Esplugues de Llobregat), Jesús-Àngel Prieto (Doctor en Història de l'Art), Carolina Jorcano (Conservadora-Restauradora); i Ruth Cepedano (artista).

Curs organitzat en col·laboració amb Associació Catalana de Ceràmica.

CALENDARI

SESSIÓ 1

Dimarts 13 d'octubre de 2026

La ceràmica. Tècniques i materials relacionats en la seva manufactura

El procés de fabricació de qualsevol objecte ceràmic s'inicia amb l'elecció del tipus d'argila, el seu tractament i manipulació, i els acabats, que tindran a veure amb l'ús al qual estarà destinat. La temperatura del forn i el tipus de cocció acabaran de donar les condicions determinades per a cadascun d'ells.

Docent: Alfons Romero i Vidal

SESSIÓ 2

Dimarts 20 d'octubre de 2026

La ceràmica: l'arqueologia de camp i de laboratori

Cada cop trobem vestigis més antics de l'ús de la ceràmica. Des dels primers maons, bols o cassoles fetes a mà o a torn, fins a les produccions massives i seriadades de vaixelles i contenidors de l'imperi romà, hi ha un llarg camí d'aprenentatge i perfeccionament de les tècniques. L'arqueologia és la ciència que ens permet obtenir coneixement del nostre passat material, també el ceràmic, i l'arqueometria és l'eina que ens proporciona una de les bases científiques per aquest coneixement. Explorarem també les possibilitats que ens ofereixen les Humanitats Digitals per a l'estudi de la ceràmica i la seva classificació amb l'app dissenyada pel projecte ArchAIDE.

Docents: Jaume Buxeda i Garrigós; Marisol Madrid i Fernández

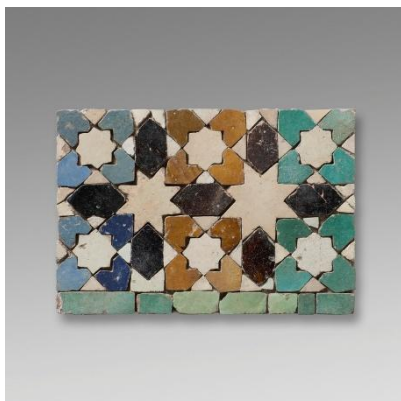
SESSIÓ 3

Dimarts 27 d'octubre de 2026

Una tècnica revolucionària: l'ús dels òxids

Encara que el descobriment dels vidrats en la ceràmica es remunten al III mil·lenni a Egipte i Mesopotàmia, a la península ibèrica no serà fins a l'arribada dels musulmans i el seu establiment a Al-Àndalus al segle VIII, que no es coneixeran les tècniques que permetran obtenir unes superfícies brillants, impermeables i d'un color blanc que van donar unes possibilitats decoratives desconegudes fins al moment. Nombrosos centres productors espanyols exploraran aquesta tècnica per oferir a la seva clientela una repertori de formes, colors i iconografies molt diverses.

Docents: Josep Antoni Cerdà i Mellado; Isabel Fernández del Moral

SORTIDA

Dilluns 2 de novembre de 2026

Visita guiada a la Fundació La Fontana

SESSIÓ 4

Dimarts 3 de novembre de 2026

L'impacte de la porcellana oriental a la ceràmica europea

Des de l'arribada de les primeres porcellanes de la Xina a occident de la mà de Marco Polo, es converteix en un objecte de disseny generalitzat. La dèria per col·leccionar aquests objectes valuosos per part de les monarquies europees, derivarà en una carrera tecnològica per aconseguir la fórmula d'aquest material. Hauran de passar més de tres-cents anys i molts processos fins que Alemanya ho aconsegueix. No va ser fàcil, tenir el coneixement del material, formulació, tècnica i tecnologia necessàries va ser un camí complex i llarg que a l'orient ja havien realitzat amb antelació.

Docent: Maria Antonia Casanovas

SESSIÓ 5

Dimarts 10 de novembre de 2026

Modernisme i ceràmica. La pell dels edificis.

De la mà dels grans arquitectes del moment vestirem la pell dels edificis modernistes, tot descobrint el paper clau que va jugar la ceràmica en l'arquitectura de la seva època. Posarem èmfasis en les diferents fàbriques que van fer-ho possible i en especial, en la fàbrica de ceràmica Pujol i Bausis, d'Esplugues de Llobregat. Avui en dia aquella fàbrica és el Museu de Ceràmica La Rajoleta, un indret immillorable per conèixer els processos i tècniques d'elaboració.

Docent: Carme Comas Camacho

Restauració i conservació preventiva en la ceràmica.

Docent: Carolina Jorcano

SESSIÓ 6

Dimarts 17 de novembre de 2026

Cap a la industrialització dels processos artesanals

L'arribada de la màquina de vapor també canviarà els processos de fabricació de la ceràmica. Produir més i més barat, entrar a formar part del mercat que dona resposta creixent a la demanda de vaixelles de porcellana, abaratir i agilitzar els treballs amb la decoració per transferència, per calcs, etc. farà que, per primer cop, a la història, la manera de fer ceràmica canviï radical i definitivament.

Docent: Alfons Romero i Vidal

SORTIDA

Diumenge 22 de novembre de 2026

Visita guiada a la La Rajoleta. Museus d'Esplugues de Llobregat

SESSIÓ 7

Dimarts 24 de novembre de 2026

Entre la modernitat i la contemporaneïtat: la ceràmica d'autor

Les primeres manifestacions en aquest sentit sorgeixen com a resposta a les produccions en sèrie que començaren a produir-se al segle XIX a les fàbriques, fruit de la revolució industrial. La recuperació de les tècniques i els processos artesanals van convertir-se en una prioritat per a molts ceramistes que reclamàvem amb el seu treball el retorn a la peça única, i reivindicàvem l'argila com a mitjà d'expressió artística.

Docent: Jesús-Àngel Prieto

SESSIÓ 8

Setmana del 23 al 28 de novembre de 2026 (data a determinar)

Ceràmica contemporània artística

El panorama artístic actual, pel que fa a la creació ceràmica, es troba en un moment d'ebullició on nombrosos material, tècniques i maneres d'expressar-se tenen cabuda. Algunes maneres de fer arrenquen de la tradició i del coneixement de l'ofici, d'altres combinen l'obra d'art amb la recerca de noves maneres de fer, experimentals i sorprenents.

La sessió es realitzarà al taller de l'artista.

Docent: Ruth Cepedano

INFORMACIÓ PRÀCTICA

Dates i horari

Cada dimarts, del 13 d'octubre al 28 de novembre de 2026, de 16.30 a 19.30 h.

Lloc

Disseny Hub Barcelona
Pl. de les Glòries Catalanes, 37,
08018 Barcelona

Més informació

Tel. 93 256 67 00
dhub@bcn.cat